

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. LAPKRIČIO 28 D. NUTARIMO NR. 1176 „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“
PAKEITIMO“ IR „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. BIRŽELIO 21 D.
NUTARIMO NR. 496 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO
ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTŲ
(TOLIAU –PROJEKTAI)
(TAP-21-604(2), TAP-21-605(2); TAIS NR. 21-20397(4), 21-20393(4))**

2021-07-26 Nr. NV-1774

Vilnius

Projektų rengėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projektų tikslai. Įgyvendinti Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 10, 11, 17, 28 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-481 nuostatas, kuriomis atsisakoma centralizuotos atrankos į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas; įgyvendinti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos išvadoje „Dėl korupcijos rizikos analizės centralizuotos valstybės tarnautojų atrankos organizavimo ir vykdymo veiklos srityje“ pateiktas rekomendacijas; sutrumpinti atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo terminus; patikslinti praktikoje pastebėtus teisės aktų taikymo neaiškumus.

Dabartinė situacija. 2021 m. birželio 30 d. buvo priimtas Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 10, 11, 17, 28 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-481, kuriuo, be kita ko, buvo pakeista priėmimo į pakaitinius valstybės tarnautojus tvarka, atsisakant centralizuotos atrankos procedūros Vyriausybės įgaliojimo įstaigoje ir numatant, kad pakaitinių karjeros valstybės tarnautojų atranką Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja atranką paskelbusios valstybės ar savivaldybių institucijos ar įstaigos (šių nuostatų įsigaliojimas numatytas 2021 m. rugpjūčio 1 d.).

Specialiųjų tyrimų tarnyba pirmą kartą atliko korupcijos rizikos analizę centralizuotos valstybės tarnautojų atrankos organizavimo ir vykdymo veiklos srityje – buvo vertinama Valstybės tarnybos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės tarnybos departamentas) bei valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veikla rengiant valstybės tarnautojų pareigybių, į kurias organizuojamas konkursas ar atranka, aprašymus, inicijuojant bei vykdant konkursus ir atrankas ir 2021 m. sausio 21 d. išvadoje Nr. 4-01-661 „Dėl korupcijos rizikos analizės centralizuotos valstybės tarnautojų atrankos organizavimo ir vykdymo veiklos srityje“ pateiktos rekomendacijas.

2020 m. vidutinė atrankos į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo trukmė sudarė 84 kalendorines dienas.

Projektų esmė. Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo projektu (toliau – Aprašo projektas) siūloma:

- nustatyti procedūras atrankai į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas organizuoti, numatant, kad atranką organizuoja įstaiga, kurioje bus priimamas pakaitinis valstybės tarnautojas į pareigas (pareigybės aprašymo Valstybės tarnybos departamentui pateikimas, atrankos paskelbimas, pretendentų dokumentų teikimas atranką organizuojančiai įstaigai, atrankos komisijos sudarymas ir pretendentų vertinimas atrankos komisijoje);
- nustatyti, kad konkursas turi būti baigtas ir jo rezultatas paskelbtas ne vėliau kaip per 45 kalendorines dienas nuo pareigybės aprašymo pateikimo Valstybės tarnybos departamentui (išskyrus Valstybės tarnybos įstatymo 14 straipsnio 3 ir 4 dalyse

nustatytus atvejus ir konkurso sustabdymo dėl buvusio valstybės tarnautojo statuso atkūrimo atvejį);

- nustatyti, kad, įstaigai atšaukus konkursą ar atranką, viešai būtų nurodoma ir atšaukimo priežastis, o, paskelbus konkursą ar atranką, skelbime pateikta informacija apie valstybės tarnautojo pareigų pavadinimą, pareigybei keliamus reikalavimus, pareigybei nustatytą pareiginės algos koeficientą, galimus vertinimo metodus ir kriterijus, valstybės tarnautojo funkcijas negali būti keičiama, išskyrus, kai ši informacija turi būti pakeista dėl teisės aktų pasikeitimų;
- detalizuoti konkursų ir atrankų komisijų sudėtį: komisijos narių skaičius turi būti nelyginis; konkursų į įstaigos vadovų pareigas atveju – konkurso komisijos narių daugumą turi sudaryti ne įstaigos, inicijavusios konkursą ir ne įstaigos, kuriai atrenkamas įstaigos vadovas, atstovai; konkurso, atrankos ir statuso atkūrimo komisijų nariais gali būti skiriami biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų ir kitų įstaigų atstovai (valstybės tarnautojai, valstybės pareigūnai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis), taip pat ekspertai, atrinkti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka; konkursų į įstaigos vadovų pareigas atveju – buvę įstaigų vadovai (siūlymus dėl komisijos sudėties teikia įstaiga);
- nustatyti, kad atrenkant Valstybės tarnybos departamento vadovą, komisija sudaroma iš ne mažiau kaip 5 narių, komisijos narių skaičius turi būti nelyginis: vienas Vyriausybės kanceliarijos atstovas (komisijos pirmininkas), vienas Valstybės tarnybos departamento atstovas, vienas arba du į pareigas priimančio asmens skirti atstovai, taip pat prireikus ir kiti asmenys, įskaitant ir ekspertus, atrinktus Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;
- nustatyti, kad pretendentų į įstaigos vadovo pareigas, kurie eina arba per pastaruosius vienus metus iki kompleksinio vertinimo dienos ėjo pareigas Valstybės tarnybos departamente, kompleksinį vertinimą Valstybės tarnybos departamente atlieka Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinktas paslaugų teikėjas;
- nustatyti, kad Valstybės tarnybos departamentas, atrinkęs pretendentą į valstybės tarnautojo pareigas, į pareigas priimančiam asmeniui pateiktų ir pretendento gyvenimo aprašymą, o atrinkus pretendentus į įstaigos vadovo pareigas – ir jų kompleksinio vertinimo išvadas tam, kad valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmuo turėtų visą informaciją apie priimamą valstybės tarnautoją;
- nustatyti, kad, kai Valstybės tarnybos departamentas į pareigas priimančiam asmeniui pateikia 2 pretendentus į vadovaujančias pareigas ir nustatoma, kad pretendentas neatitinka specialiųjų ar nepriekaištingos reputacijos reikalavimų, Valstybės tarnybos departamentas į pareigas priimančiam asmeniui jo prašymu teikia kitą daugiausia balų surinkusį pretendentą.

Konkursų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė, organizavimo ir vykdymo **tvarkos aprašo projektu siūloma** nustatyti, kad Valstybės tarnybos departamentas tikrintų valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymuose nustatytų funkcijų atitiktį Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis.

Derinimas. Projektai teikti derinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Teisingumo ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai ir Specialiųjų tyrimų tarnybai. Su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabos suderintos, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija pastabų neturėjo, o Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga ir Specialiųjų tyrimų tarnyba pastabų nepateikė.

Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimą įgyvendinančiomis nuostatomis papildytas projektas derintas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Nacionalinei teismų

administracija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinei sąjungai. Per nustatytą terminą išvadų nepateikė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga. Projektai patikslinti atsižvelgus į Teisingumo ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Neatsižvelgta į Teisingumo ministerijos pasiūlymą nustatyti Aprašo projekto 70 punkte nurodyto termino nesilaikymo pasekmes ir atrankų įvykdymo maksimalų terminą, nes jau yra nustatyti tarpiniai atrankų organizavimo terminai, be to, atrankas organizuos pačios įstaigos, todėl maksimalaus atrankos įvykdymo termino nustatymas nėra objektyviai būtinas ir pagrįstas, nes pati atranką organizuojanti įstaiga suinteresuota kuo greitesne valstybės tarnautojų atranka. Į Lietuvos savivaldybių asociacijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta. Nacionalinė teismų administracija pateikė pasiūlymą pretendentes, kuriuos pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnį reikia patikrinti, tikrinti dokumentų pateikimo ir reikalavimų tikrinimo etape, o ne prieš priimančią pareigas. Į šį pasiūlymą neatsižvelgta, nes, tikrinant visus pretendentes, labai padidėtų Specialiųjų tyrimų tarnybos darbo krūvis ir pailgėtų konkursų (atrankų) organizavimo procesas. Į Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvados 2.3, 2.4 ir 2.7 papunkčiuose pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta, tačiau kitos pastabos ir pasiūlymai, reikalaujantys detalesnio įvertinimo ir platesnės diskusijos, bus įvertinti rengiant kitus Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo pakeitimus.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektai Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome peržiūrėti Aprašo projekto 21 punktą, įvertinant, ar neturėtų būti numatytas Valstybės tarnybos departamento informavimas ir atrankos sustabdymo atveju (apie buvusio valstybės tarnautojo, turinčio teisę atkurti valstybės tarnautojo statusą, gebėjimų atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas patikrinimo įstaigoje rezultatus). Taip pat įvertintos organizacinės ir techninės priemonės informacijos apie valstybės tarnautojo statusą atkurti turinčius teisę asmenis pateikimui (susižinojimui) atranką organizuojančiai įstaigai.

Siūlome atsisakyti Aprašo projekto 39 punkto paskutiniojo sakinio, kadangi informacijos skelbimas Valstybės tarnybos departamento interneto svetainėje apie kitos savaitės pretendentes vertinimus konkursų komisijose galėtų būti Valstybės tarnybos departamento vidaus organizavimo tvarkos dalykas, be to, ir šiuo metu tokios nuostatos galiojančiame Vyriausybės nutarime nėra ir tai netrukdo šią informaciją skelbti minėtoje interneto svetainėje.

Siūlytina tikslinti Aprašo projekto 52 punktą numatant trumpesnę terminą atrinkto pretendento informavimui apie jo vertinimo atrankos komisijoje rezultatą (manytime, kad 5 darbo dienos yra per ilgas terminas) ir (arba) numatant sąlygą, kad informavimas vyksta tik, jeigu atranka į pakaitinio valstybės tarnautojo pareigas vyko telekomunikacinių galinių įrenginių pagalba (ir pretendentes neturėjo techninių galimybių dalyvauti balų skaičiavime ir rezultatų paskelbime).

Svarstytina, ar reikalingas priimančio į pareigas asmens procedūrinis informavimas apie vieno ar abiejų centralizuotame konkurse atrinktų pretendentes neatitikimą pareigybės aprašyme nustatytiems reikalavimams, kadangi jokių su tuo susijusių veiksmų priimančią į pareigas asmuo neturi (negali) atlikti (Aprašo projekto 55 punkto antroji pastraipa).

Pakartotinai atkreiptinas dėmesys į Aprašo projektu keičiamas nuostatas, susijusias su įstaigos vadovų ir atskirai išskirto Valstybės tarnybos departamento direktoriaus pareigų konkursais, kuriomis išplečiamas galimų konkursų komisijos narių ratas (įtraukiant biudžetinių, viešųjų įstaigų ir kt. atstovus) ar nustatoma konkreti komisijos sudėtis, tokiu būdu sumažinant Vyriausybės įgaliotos atlikti centralizuotą konkurso procedūrą įstaigos – profesionalaus atrankų specialisto vaidmenį konkursų komisijose.

Atkreiptinas dėmesys dėl susijusių aspektų – pretendentes, teikdamas dokumentus dalyvauti konkurse ar atrankoje per Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą kartu turi pateikti ir diplomo kopiją, nors Diplomų, atestatų ir kvalifikacijos pažymėjimų registro objektas yra aukštojo mokslo kvalifikacijas patvirtinantys diplomai ir jų dublikatai. Spręstinės techninės ir teisinės prielaidos tiek Valstybės tarnybos departamentui, tiek įstaigoms, organizuojančioms atrankas,

informaciją apie pretendentų įgytą išsilavinimą tikrinti Diplomų, atestatų ir kvalifikacijos pažymėjimų registro duomenų pagrindu, o ne reikalauti diplomų kopijų iš pretendentų.

Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. liepos 23 d. išvadoje Nr. NV-1766 pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitytė

Aušra Balčiūnaitytė, tel. +37070663825, el. p. ausra.balciunaityte@lrv.lt